

Konkluzje Rady z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie dziedzictwa kulturowego jako strategicznego zasobu zrównoważonej Europy

(2014/C 183/08)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

UZNAJĄC, ŻE:

1. Zgodnie z Traktatem Unia czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy.
2. Na dziedzictwo kulturowe składają się zasoby odziedziczone z przeszłości, we wszelkich swoich formach i aspektach – materialnych, niematerialnych i cyfrowych (powstałych w formie cyfrowej lub scyfryzowanych), w tym zabytki, stanowiska, krajobrazy, umiejętności, praktyki, wiedza oraz przejawy ludzkiej kreatywności, a także zbiory chronione i zarządzane przez instytucje publiczne i prywatne, takie jak muzea, biblioteki i archiwa. Dziedzictwo jest efektem zachodzących w czasie interakcji ludzi i miejsc i stale się ono rozwija. Zasoby te mają dla społeczeństwa ogromną wartość pod względem kulturowym, środowiskowym, społecznym i ekonomicznym, i dlatego zarządzanie nimi w sposób zrównoważony stanowi w XXI wieku decyzję o charakterze strategicznym.
3. Dziedzictwo kulturowe jest bogactwem Europy i ważnym elementem integracji europejskiej.
4. Przed dziedzictwem kulturowym, jako zasobem nieodnawialnym, jedynym w swoim rodzaju, niedającym się zastąpić ani wymienić, stoją obecnie duże wyzwania związane ze zmianami kulturowymi, środowiskowymi, społecznymi, gospodarczymi i technologicznymi, które wpływają na wszystkie dziedziny współczesnego życia,

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

5. Dziedzictwo kulturowe odgrywa ważną rolę w tworzeniu i poszerzaniu kapitału społecznego, ponieważ może:
  - a) inspirować i zachęcać obywateli do udziału w życiu publicznym;
  - b) podnosić jakość życia i dobrostan osób indywidualnych i ich społeczności;
  - c) promować różnorodność oraz dialog międzykulturowy poprzez sprzyjanie silniejszemu poczuciu przynależności do szeroko pojętej społeczności oraz lepszemu zrozumieniu i szacunkowi między narodami;
  - d) pomóc redukować nierówności oraz ułatwiać włączenie społeczne oraz aktywność kulturalną i społeczną, a także promować dialog międzypokoleniowy i spójność społeczną;
  - e) dać szanse rozwijania umiejętności, wiedzy, kreatywności i innowacji;
  - f) być skutecznym narzędziem edukacyjnym edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej, w uczeniu się przez całe życie i szkoleniach.
6. Dziedzictwo kulturowe ma znaczny wpływ gospodarczy, m.in. jako integralny element sektora kultury i sektora kreatywnego, ponieważ np.:
  - a) stanowi silny czynnik rozwoju lokalnego i regionalnego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz wywołuje znaczne efekty zewnętrzne, zwłaszcza poprzez wzmacnianie zrównoważonej turystyki kulturalnej;
  - b) wspiera zrównoważony rozwój wsi i miast oraz rewitalizację, czego dowodem są inicjatywy wielu europejskich regionów i miast;
  - c) generuje różnego typu zatrudnienie.
7. Dziedzictwo kulturowe odgrywa szczególną rolę w realizacji celów strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, gdyż ma wpływ społeczny i gospodarczy, a także przyczynia się do zrównoważonego charakteru środowiska.
8. Dziedzictwo kulturowe jest poza polityką kulturalną przedmiotem kilku innych dziedzin polityki publicznej, np. rozwoju regionalnego, spójności społecznej, rolnictwa, gospodarki morskiej, środowiska, turystyki, edukacji, agendy cyfrowej, badań i innowacji. Polityki te mają bezpośredni lub pośredni wpływ na dziedzictwo kulturowe, dziedzictwo kulturowe zaś może w dużym stopniu przyczyniać się do realizacji ich celów. Potencjał ten należy więc w pełni uznać i rozwijać.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I DO KOMISJI, ABY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

9. Uznały integralną wartość dziedzictwa kulturowego i wykorzystały potencjał kultury i dziedzictwa kulturowego jako wspólnego zasobu strategicznego dla kształtowania społeczeństwa opartego na wartościach demokratycznych, etycznych, estetycznych i ekologicznych, zwłaszcza w momencie kryzysu.
10. Zacieśniły dialog z interesariuszami z obszaru dziedzictwa kulturowego, po to by wskazać i realizować skoordynowane polityki i działania na rzecz zrównoważonego zarządzania dziedzictwem kulturowym i jego rozwoju, oraz propagowały współpracę z organizacjami międzynarodowymi i międzyrządowymi, zwłaszcza z Radą Europy.
11. Zmobilizowały dostępne zasoby do celów wspierania, wzmacniania i propagowania dziedzictwa kulturowego, stosując zintegrowane, całościowe podejście, a jednocześnie uwzględniając jego komponenty kulturowe, gospodarcze, społeczne, środowiskowe i naukowe.
12. Przyczyniały się do uwzględniania dziedzictwa kulturowego w głównym nurcie polityki krajowej i europejskiej.
13. Zidentyfikowały i wykorzystały synergie między unijną a krajową polityką publiczną w dziedzinach wykraczających poza politykę kulturalną, takich jak rozwój regionalny, spójność, rolnictwo, gospodarka morska, środowisko, energia i zmiana klimatu, turystyka, edukacja, badania i innowacje, po to by stworzyć wartość dodaną.
14. W miarę możliwości zwiększyły dostęp do finansowania, w pełni wykorzystały programy dostępne dla sektora publicznego i prywatnego i zachęcały do inwestowania w dziedzictwo kulturowe w ramach zintegrowanych strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju lokalnego i regionalnego w obrębie dostępnych programów krajowych i unijnych, a także w obrębie unijnych funduszy strukturalnych zgodnie z umowami partnerskimi.
15. Dalej wspierały działanie UE na rzecz Znaku Dziedzictwa Europejskiego⁽¹⁾.
16. Nadal promowały edukację, której przedmiotem jest dziedzictwo kulturowe, uświadamiały opinii publicznej, jaki ma ono potencjał wobec zrównoważonego rozwoju, oraz zachęcały – we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim – zwłaszcza dzieci i młodzież, do publicznego zaangażowania.
17. Usprawniły gromadzenie i analizę danych jakościowych i ilościowych, w tym danych statystycznych, o dziedzictwie kulturowym.
18. Zachęcały do finansowania, tworzenia i upowszechniania kulturowych treści cyfrowych oraz do udostępniania obywatelom innowacyjnych usług związanych z dziedzictwem – wartościowych pod względem kulturalnym i edukacyjnym – i ułatwiały publiczny dostęp do takich cyfrowych zasobów i usług związanych z dziedzictwem m.in. w ramach biblioteki Europeana,

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

19. Promowały modele długoterminowej polityki w zakresie dziedzictwa kulturowego oparte na faktach oraz na dynamice społecznej i obywatelskiej.
20. Zwiększyły rolę dziedzictwa kulturowego w zrównoważonym rozwoju, koncentrując się na projektach z zakresu planowania, restrukturyzacji i rewaloryzacji miast i wsi.
21. Sprzyjały współpracy sieciowej i partnerstwom między obszarem dziedzictwa kulturowego a innymi obszarami polityki, między podmiotami publicznymi a prywatnymi we wszystkich stosownych dziedzinach i na różnych szczeblach administracji.
22. Rozważyły włączenie dziedzictwa kulturowego do następnego planu prac Rady na rzecz kultury, który będzie realizowany od 2015 r.
23. Zacieśniły transgraniczną, międzyregionalną i ponadnarodową współpracę w zakresie dziedzictwa kulturowego ze stosownymi stronami.

⁽¹⁾ Dz.U. L 303 z 22.11.2011, s. 1.

24. Sprzyjały tradycyjnej wiedzy i umiejętnościom, które są niezbędne do ochrony i rozwijania dziedzictwa kulturowego oraz do zrównoważonego zarządzania nim i które powinny zostać przekazane przyszłym pokoleniom, tak by doskonalić kapitał ludzki i zapewnić stałą ochronę europejskich dóbr kulturalnych i stały dostęp do nich.
25. Dalej razem pracowały nad programem badań w zakresie dziedzictwa kulturowego i udzielały silniejszego wsparcia inicjatywom w tym zakresie realizowanym w obrębie unijnego ramowego programu na rzecz badań i innowacji „Horyzont 2020”, takim jak inicjatywa w zakresie wspólnego planowania „Dziedzictwo kulturalne a zmiany globalne”,

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

26. Przeanalizowała gospodarczy i społeczny wpływ dziedzictwa kulturowego w UE i wzięła udział w opracowaniu strategicznego podejścia do dziedzictwa kulturowego.
  27. Dokonując przeglądu strategii „Europa 2020”, uwzględniła udział dziedzictwa kulturowego w realizacji jej celów.
  28. Stosując zasady pomocy państwa, brała pod uwagę szczególny charakter dziedzictwa kulturowego.
  29. Propagowała wymianę i stosowanie sprawdzonych rozwiązań, które wywodzą się z projektów finansowanych w ramach programów Unii sprzyjających zrównoważonemu wykorzystaniu dziedzictwa kulturowego i zrównoważonemu zarządzaniu tym zasobem.
  30. Nadal wspierała na szczeblu UE siecią współpracę ekspertów i praktyków ds. dziedzictwa z sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także wspierała łączenie przez nich zasobów.
-